

גלעד מלצר

א לו ימים מוזרים. מעבר לתוצאות הממשיות, הנר-ראיות של מוות, הרס, טרור וטרואמה, התחושה היא שאין במה להיאחז. סדרי עולם מדיניים, כלכליים וחברתיים מתפוגגים מול עינינו. קריסת המערך כות הזאת מלווה גם בהתפוררות של ערכים, סדרי עדיפויות ונרטיבים, של האופנים השונים שבהם אנשים, משפחות וקהילות ביטחו, סיפרו והעבירו מדור לדור את הסיפור שלהם. מה היה, מה עכשיו, מה יהיה, לוט בערפל.

הרבה לפני שכל זה התחיל, תמר לביאון הבינה שהיא לא מכירה את הסיפור שלהם, של הערבים, הפלסטינים שלצדנו. לא הסיפור על מן הים עד הנהר, לא הסיפור על מי צודק ולמי נעשה עוול, פשוט הסיפור, הסיפורים. מה הם מספרים לילדים שלהם לפני השינה? הואיל וידעה שמתור כנגת לה תערוכה בגלריה באום אל פחם, התמקדה בסיפורים לפני השינה מאזור ואדי ערה. את הסיפורים סידרה בטבלאות לפי מוטיבים, דמויות ועלילות.

ואחרי הארגון, מתחיל הפירוק. על קיר הכניסה למיצב המ"פוצל "מבוסס על סיפור" מוצגים קולאז'ים ורישומים שאכן מתבססים על הסיפורים, בעיקר גרסאות על "גיבנה", אחת המעשיות שגרסאות שלה מוכרות בכל המרחב הערבי: גניבת זהות של כלה על ידי שפחה מסוכלת על ידי חיות שמצייצות ונוהמות את הע"ול, עד הסוף הטוב. בחלק זה של ההצגה לביאון מתמקדת בחיות השונות, "משתילה" לתוך התצלומים שלדי אדם ותותבות, ובהתאם לשינויים בגרסאות מעבירה אותן טרנספורמציות ומצבים היברידיים.

תמר לביאון הבינה שהיא לא מכירה את הסיפור שלהם, של הערבים, הפלסטינים שלצדנו. פשוט הסיפור, הסיפורים. מה הם מספרים לילדים שלהם לפני השינה?

בעוד המבואה מוקדשת לאפשרויות הוויואליות שמציעות גרסאות הסיפור, החרון הימני מוקדש למנעד האקוסטי. מתוך פסלונים חיות מופלאות שהודפסו בתלת ממד בוקעים הקולות והזמרה שליוו והוהירו את גיבורת הסיפור כמו הפסלים עצמם, ילידי אלגוריתם, גם הסאונד השונה שמשמיעה כל "חיה" הוא תולדה של מוזיקה, שירה וטקסט שהונו לתוכנה. אלה נפלטים באופן שמעריבל, מטשטש ומוחק כל אפשרות לזהות את המקור שממילא לא היה אחת. למרות, ואולי משום שלא מתאפשרת האזנה חד ערוציית, קו מוזיקלי אחד, התוצאה (איתמר ציגלר אחראי על המוזיקה) מרהיבה בתעוהיה.

קיר הכניסה למיצב המפוצל "מבוסס על סיפור" של תמר לביאון

רקמה אנושית אחת

שלוש תערוכות בגלריה באום אל פחם – של תמר לביאון, סופי אבו שקרה ולאיה דיין – מזכירות שלא כדאי להכליל או להיתפס לקלישאות

פרט מהתערוכה "קוד נוכחת נפקדת" של סופי אבו שקרה

פרט מהתערוכה "מחוץ לזמן", של לאה דיין צילומים: יגאל פרוז

טורה, אמנות ואופנה. בתערוכה "מחוץ לזמן" מציגה לאה דיין פסלי חימר שאת ההשראה להם קיבלה ממבני דת ופולחן מהמרחב המקומי. הפונקציונליות של הארכיטקטורה המותאמת לגוף האדם עברה כיוון לכדי פסלים דגמים שבמקום להכיל את הגוף והפעולה מוכלים – ורבים מהם אכן נראים כמו מכלים – על ידי העין. כמו הגרסאות לסיפור הדוגמאות הרקמה בדמה שמבני החימר חוזרים על עצמם. אלא שגם כאן אלוהים, במקרה הזה בשביל רבים פשוטו כמשמעו, מצוי בפרטים הקטנים. בתשומת הלב להסתוות, למה ששונה גם אם מעט. קימור וווית, גוון, קישוט או דוגמת חיה מבדלים כל מבנה. הם חשוכים לקהילה מסוימת. השבירה של התבנית הקבועה, גם אם היא עדינה, מסמנת את האופן שבו סמלים, בעזרת פרשנות ומוסכמות ספציפיות מקבלים משמעות מקומית.

התערוכות של לביאון, אבו שקרה ודיין מוצגות במקום שמעט ישראלים יהודים מבקרים בו בימים אלה. הן מנכיחות את הצורך לא להכליל ולא להיתפס לקלישאות. להיות קשוב לאפשרות שמה שרואים או שומעים הוא רק תחילתו של הסיפור, רק פרשנות אחת שלו.

תמר לביאון – "מבוסס על סיפור", אוצרת גליה בר-אור; סופי אבו שקרה – "קוד נוכחת נפקדת", אוצרת טל פרנקל אלרואי; לאה דיין – "מחוץ לזמן", אוצרת חגי שגב. הגלריה לאמנות אום אל פחם, רח' חיפה. ימים ראשון-תמישי 9:00-15:00, שבת 9:00-16:00. טל 7.9

צורות ומתווים גיאומטריים, מעורר לם הצומח, גרמי שמים, ולעיתים נדירות חיות – אף פעם לא ייצוג אנושי. עם השנים בדוגמאות הרקמה שעל השמלות, החולצות, המטפחות והכריות הוטמנו צפנים רומנטיים, חברתיים ואף פוליטיים.

בתערוכה הצגה "קוד נוכחת נפקדת" סרקה סופי אבו שקרה, בת למשפחת האמנים המפורסמת מאום אל פחם, דוגמאות ודימויים מהרקמות לתוכנה שהכינה אותן לכרסום תלת ממד במשטחי עץ וית. הטכנולוגיה ההייטקית העכשווית משמשת גשר ומתרגמת בין שתי מסורות מלאכה מקומיות:

בחלל השלישי מוקרנת עבודת הווידיאו הדו-ערוצי "חרוים". היא חוזרת לסיפור עצמו, לגרסה אחת שלו, שמיד נהפכת לשתיים החזותיים, המוזיקליים, החומריים והספרותיים למסגרת סיפורים פשוט נהפכים למעשי תרגום והמרה, ממתנים למעשה האיחוי הפרטי של הצופה.